

звуківисотні, вокально-хорові), бесіду за темою уроку, слухання музики, ігри та творчі завдання. Деякі вчителі музики доповнюють урок музикуванням на елементарних музичних інструментах, рухами під музику тощо.

На уроках образотворчого мистецтва основними видами діяльності є: слухання під час розповіді, пояснення, інструктажу вчителя, робота в матеріалі (малюнок з натури, малюнок за уявою, ескізування за темою), опанування різноманітними видами техніки, робота з наочною (перегляд фільмів, картин, репродукцій, таблиць тощо), аналіз мистецьких творів та творчості художника, розповідь про побачені явища, про картину, про художника та ін.

Реалізації вищенаведених видів діяльності передують кропітка робота з формування практичних умінь та навичок у молодших школярів, яка, відповідно до специфіки предметів художньо-естетичного циклу, має свої психолого-педагогічні особливості – організаційні, дидактичні, змістові, психологічні, етичні, санітарно-гігієнічні тощо.

Безумовно, дотримання цих вимог вимагає досконалого володіння вчителем педагогічної майстерністю, відповідним рядом компетенцій, а їх врахування сприятиме підвищенню ефективності художньо-естетичного навчання та виховання учнів.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. – [чинний від 2011 р.; затверджений Постановою КМУ від 20 квітня 2011 р. № 462] / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/462-2011-%D0%BF>

Оболенцева О.В.

викладач;

Мірошниченко В.М.

кандидат педагогічних наук,

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Зміни в багатьох сферах суспільства зумовлюють нові вимоги до випускників вищих навчальних закладів, істотно акцентуючи увагу на суб'єктному складнику їхнього професійного розвитку. Отже, доцільним є дослідження підходів до формування сучасної моделі особистості у процесі професійної освіти.

На сучасному етапі об'єктом навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах є мовна комунікативна діяльність. Такий підхід пов'язаний з комунікативними потребами майбутніх фахівців.

Комунікативний підхід вимагає від викладача зміни методики викладання, при якій мова вже вивчається як засіб впливу однієї людини на іншу у процесі комунікативної діяльності. Теорія мовленнєвого впливу вивчає

механізми варіативної інтерпретації при функціонуванні мовної системи у будь-якій сфері діяльності людини [1, с. 25].

Теоретико-методологічною основою комунікативно-орієнтованого підходу до вивчення іноземних мов слугують дослідження таких відомих зарубіжних та вітчизняних лінгводидактів, як О. Вовк, І. Зимня, Н. Геца, Є. Пассов [6], К. Пюррен, Дж. Річардс, О. Тарнопольський та інших. Зокрема, С. Король, Н. Микитенко, Н. Складенко, Н. Улухіна, А. Щепилова, С. Шатілов досліджують означене питання крізь призму аналізу методичних принципів навчання іноземних мов, різних сучасних методик та їх застосування у вищих та середніх навчальних закладах.

На сучасному етапі, зміст комунікативного підходу до вивчення іноземних мов розглядається як систематизоване, логічно побудоване навчання, у якому іноземна мова є засобом спілкування та інтегрованою частиною екстралінгвістичної діяльності [2, с. 32]. Таким чином, комунікативний характер вивчення іноземної мови проявляється у моделюванні мовленнєвих ситуацій, що є найбільш типовими у сфері міжособистісних стосунків, і у яких важливу роль відіграє комунікативно вмотивована активна поведінка учнів як суб'єктів навчання.

Р. Ленгс звертає увагу на дві характерні риси комунікативного підходу:

1) цей підхід є новим способом зрозуміти емоційно-забарвлені комунікації, 2) основна функція розуму, відповідального за обробку емоцій, – це швидка адаптація до подій, на які людина емоційно реагує [3].

Як свідчить дослідження, комунікативна організація передбачає наступні три основні умови:

1. Спрямованість навчання студента не на здобуття мовних знань, а на вироблення навичок (граматичних, лексичних, фонетичних, мовленнєвих умінь), що забезпечують можливість здійснення іншомовної мовленнєвої діяльності під час спілкування, реалізацію мови в актах комунікації [7, с. 52].

2. Друга умова, пов'язана з реалізацією принципу комунікативної організації, передбачає комунікативний характер вправ, що використовуються в навчальному процесі для вироблення навичок і мовленнєвих умінь [7, с. 53].

3. Формування у студентів спонукально-мотиваційної фази діяльності – створення потреби в іншомовному мовленнєвому спілкуванні. Для цього потрібна висока позитивна мотивація: а) без мотивації мовленнєва діяльність взагалі не може розпочатися; б) сама ефективність мовленнєвої діяльності зростає за умови високої позитивної мотивації.

На думку дослідника комунікативного методу Є. Пассова, комунікативність передбачає мовну спрямованість навчального процесу, яка полягає в практичному користуванні мовою. Науковець визначає комунікативний метод як модель процесу комунікації, що передбачає активну мовленнєву спрямованість навчання та виділяє такі ознаки комунікативного методу:

– диференційність (будь-який метод має забезпечувати досягнення відповідної мети);

– незалежність від умов навчання (метод визначає стратегію навчання, а не його тактику);

– здатність методу охоплювати всі сторони навчання відповідному виду мовленнєвої діяльності;

– наявність домінуючої ідеї вирішення головної методичної задачі.

Автор розглядає комунікативний метод як сукупність принципів мовленнєвої спрямованості, індивідуалізації, функціональності, ситуативності, новизни [5, с. 40].

Доцільно відзначити, що комунікативна методика викладання іноземних мов характеризується тим, що на перший план виходить спілкування, діалогічне мовлення, спонтанне мовлення, тобто акцентується увага на реальному спілкуванні.

Незважаючи на всі переваги комунікативного методу навчання іноземної мови, існують все ж таки деякі недоліки, які необхідно корегувати, використовуючи цей метод. Це стосується проблеми вивчення граматичного матеріалу. Важливо, щоб комунікативний підхід гармонійно поєднував у собі різні способи навчання без шкоди для граматики, оскільки знання і здатність користуватись граматичними ресурсами мови представляють один з компонентів іншомовної комунікативної компетенції.

У свою чергу, іншомовна комунікативна компетенція, яка нерозривно пов'язана з комунікативним підходом, розглядається як мета і результат вивчення іноземної мови. Так, О. Овчарук стверджує, що при вивченні іноземної мови визначають мету досягнення учнями такого рівня комунікативної компетенції, що дозволяє спілкуватись (розуміння, аудіювання, читання, говоріння, письмо). При цьому пояснюється, що комунікативна компетенція складається з трьох головних видів – мовленнєвої, мовної та соціокультурної. Комунікативна, у свою чергу, складається з чотирьох видів компетенцій – аудіювання, говоріння, читання та письма; мовна містить лексичну, граматичну, фонологічну та орфографічну, а соціокультурна компетенція охоплює два види – країнознавчу та лінгвокраїнознавчу компетенції [4].

Науковці М. Кеннел і М. Свейн виділяються наступні компоненти іншомовної комунікативної компетентності: граматична компетенція (рівень засвоєння комунікантом граматичного коду, включаючи словниковий запас, правила правопису і вимови, словотворення і побудови речень); соціолінгвістична компетенція (уміння доречно використовувати і розуміти граматичні форми у різних соціолінгвістичних контекстах для використання окремих комунікативних функцій); дискурсивна компетенція (здатність поєднувати окремі речення у зв'язне повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різні синтаксичні й семантичні засоби); стратегічна компетенція (здатність використовувати вербальні і невербальні засоби при загрози зриву комунікації у випадку недостатнього рівня компетентності комуніканта) [3].

Можемо констатувати, що на даному етапі комунікативний підхід є одним з ефективних способів оволодіння іноземною мовою відповідно до потреб кожної окремої особистості. У навчальному процесі досліджуваний підхід сприяє формуванню комунікативної компетенції учнів та усуває мовні бар'єри.

Список використаних джерел:

1. Гаврилова М. В. Методы и методики исследования политической коммуникации / М. В. Гаврилова. – СПб: Изд-во Нев. ин-та языка и культуры, 2008. – 91 с.
2. Маслыко А. Е. Коммуникативная методика обучения иностранным языкам как способ реализации Программы Совета Европы «Language learning for European citizenship» / А. Е. Маслыко. – Минск, 1998. – 224 с.

3. Мильруд Р. П. Современные концептуальные принципы коммуникативного обучения ИЯ / Р. П. Мильруд, И. Р. Максимова // Иностр. языки в школе. – 2000. – № 4.
4. Овчарук О. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти [Електронний ресурс] / О. Овчарук // Директор школи. Україна. – 2005. – № 3/4. – Режим доступу: <http://pld.org.ua/index.php?go=Pages&in=cat&id=41&page=50> – Заголовок з екрану. – Мова укр.
5. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. – М.: Просвещение, 1991. – 223 с.
6. Пассов Е. И. Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению / Е. И. Пассов. – М.: Рус. яз., 1989. – 276 с.
7. Тарнопольський Б. Методика викладення англійської мови / Б. Тарнопольський. – К.: Вища школа, 1993. – 167 с.
8. Canal M. From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy / M. Canal // Richards J. and Schmidt R. (eds.) Language and Communication. – London: Longman, 1983. – P. 2–27.

Овчаренко В.Ю.

асистент,

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ У НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

В сучасних умовах формування міжнародної системи освіти особливо актуальною є проблема дослідження особливостей адаптації іноземних студентів до умов життя і навчання закордоном.

Процес адаптації студентів полягає у формуванні стійкої системи відношень до всіх компонентів навчального процесу, що забезпечує адекватну поведінку, сприяє досягненню цілей педагогічної діяльності. Для іноземних студентів труднощі адаптації набагато складніші, ніж для вітчизняних, залежать від національних та регіональних характеристик, змінюються з часом.

Рівень адаптації іноземних студентів зумовлюють наступні фактори: суб'єктивні, обумовлені навчальною діяльністю та умовами життя закордоном, далеко від сім'ї і батьківщини (мотивація до навчання, якість довузівської підготовки, рівень володіння мовою викладання, фізіологічна адаптація до кліматичних особливостей та харчування, психологічне сприйняття зміни середовища, стресостійкість, фінансові труднощі і т.д.); об'єктивні, обумовлені зміною звичного способу життя при вступі до університету (нові форми навчання та контролю занять, нова обстановка та колектив, умови проживання у гуртожитку, якість викладання, наявність необхідної літератури та доступність додаткових джерел інформації, бюрократичні питання легалізації, підтвердження статусу та оформлення візових документів, нострифікація дипломів про здобуття освіти, проблема міжрасових відносин і т.д.); об'єктивно-суб'єктивні (рівень навичок самостійної роботи, здійснення самоконтролю, тощо).

Етапи адаптації до нових мовного, соціокультурного та освітнього середовищ включають: інтеграцію у студентському оточенні; засвоєння основних норм інтернаціонального колективу та трансформацію власного стилю